

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА  
РАЛІВСЬКОГО ОПОРНОГО  
ЗАКЛАДУ  
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВАІТИ  
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА  
ДЛЯ УЧНІВ 1-11 КЛАСІВ  
НА 2022-2023 Н.Р.

# **ЗМІСТ**

**Вступ**

**Розділ 1. Призначення освітнього закладу та засіб її реалізації**

**Розділ 2. Цілі та завдання освітнього процесу освітнього закладу**

**Розділ 3. Опис «моделі» випускника школи**

**Розділ 4. Освітня програма закладу та її обґрунтування**

**4.1. Освітня програма початкової освіти**

**4.1.1. Освітня програма 1-2 класів**

**4.1.2. Освітня програма 3-4 класів**

**4.2. Освітня програма базової середньої освіти**

**4.3. Освітня програма 10-11 класів (профільна освіта)**

**4.4 Структура навчального року (вписати)**

**Розділ 5. Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами**

**Розділ 6.**

**Особливості організації освітнього процесу та застосовування в ньому педагогічних технологій**

**Розділ 7.**

**Показники (вимірники) реалізації освітньої програми**

**Розділ 8.**

**Оцінювання результатів навчання учнів**

## Вступ

Ралівський опорний заклад загальної середньої освіти імені Івана Франка с.Ралівка Самбірського району Львівської області, знаходиться у комунальній власності створений рішенням Самбірської районної ради 07.12.2017 р. № 353.

Рішення Ралівської сільської ради № 25 від 28.01.2020 р. засновника закладу змінено на Ралівську сільську раду.

Юридична адреса загальноосвітнього навчального закладу: 81473, Львівська область, Самбірський район, с. Ралівка, вул. Галицька 1.

Загальноосвітній навчальний заклад є юридичною особою, має самостійний баланс, рахунок в установі банку, печатку, штамп, ідентифікаційний номер.

Засновником (власником) навчального закладу є Самбірська районна рада.

Ралівський опорний заклад надає освітні послуги у сфері загальної середньої освіти на I, II та III освітніх рівнях.

Філія «Початкова освітній заклад с.Сіде» Ралівського опорного закладу загальної середньої освіти ім.І.Франка с.Ралівка є навчальним закладом початкової освіти у структурі Ралівського опорного закладу, що забезпечує реалізацію права громадян на здобуття початкової освіти за місцем проживання.

### Мережа класів

#### Ралівського опорного закладу загальної середньої освіти ім. Ів.Франка с.Ралівка 2022-2023 н. р.

| №<br>п/п                     | Клас | Кількість<br>учнів |
|------------------------------|------|--------------------|
| 1                            | 1-А  | 21                 |
| 2                            | 1-Б  | 21                 |
| 3                            | 2-А  | 18                 |
| 4                            | 2-Б  | 26                 |
| 5                            | 3-А  | 29                 |
| 6                            | 3-Б  | 26                 |
| 7                            | 4-А  | 25                 |
| 8                            | 4-Б  | 30                 |
| Загальна кількість:          |      | 196                |
| 1                            | 5-А  | 31                 |
| 2                            | 5-Б  | 25                 |
| 3                            | 6-А  | 26                 |
| 4                            | 6-Б  | 29                 |
| 5                            | 7-А  | 27                 |
| 6                            | 7-Б  | 21                 |
| 7                            | 8-А  | 28                 |
| 8                            | 8-Б  | 31                 |
| 9                            | 9-А  | 18                 |
| 10                           | 9-Б  | 18                 |
| Загальна кількість:          |      | 254                |
| 1                            | 10-А | 20                 |
| 2                            | 10-Б | 22                 |
| 3                            | 11-А | 22                 |
| 4                            | 11-Б | 18                 |
| Загальна кількість:          |      | 82                 |
| ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ПО ШКОЛІ: |      | 532                |

**Мережа класів  
Філії «Початкова освітній заклад с.Сіде»  
на 2022/2023н.р.**

| № п\п                      | Клас | Кількість учнів |
|----------------------------|------|-----------------|
| 1                          | 1 кл | 5               |
| 2                          | 2 кл | 6               |
| 3                          | 3 кл | 5               |
| 4                          | 4 кл | 11              |
| <b>Загальна кількість:</b> |      | <b>27</b>       |

**Розділ 1**

**Призначення опорного закладу та засіб його реалізації**

Призначення освітнього закладу полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям шкільного вік у мікрорайону освітнього закладу, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Основним засобом реалізації призначення загальноосвітнього закладу є засвоєння здобувачами освіти обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме

- ☐ уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд;
- ☐ надання учням можливості спробувати себе в різних видах діяльності (інтелектуальної, трудової, художньо-естетичної тощо);
- ☐ поглиблене вивчення окремих предметів;
- ☐ надання учням можливості вибору профілю навчання, темпу засвоєння навчального матеріалу;
- ☐ оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та позанавчальної діяльності;
- ☐ надання широкого спектра додаткових освітніх програм і додаткових освітніх послуг.

Опорний заклад свою діяльність здійснює на підставі

- ☐ - ст.53 Конституції України ,
- ☐ -Закону України «Про освіту»;
- ☐ -Закону України «Про повну загальну середню освіту»;
- ☐ -Постанови Кабінету Міністрів України від 27.08.2010р. №778 “Про затвердження Положення про загальноосвітній навчальний заклад”;
- ☐ - Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 (у 1-4 класах);
- ☐ -Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898
- ☐ -Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти.ПостановаКМУ від 23 листопада 2011 р. № 1392 (Із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 538 від 07.08.2013);
- ☐ - Концепції Нової української школи (схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року»).
- ☐ - Положенням про індивідуальну форму навчання в загальноосвітніх навчальних закладах, затвердженого наказом МОН від 12.01.2016№8.зі змінами, затвердженими наказом МОН від

24.04.2017р.№635.,від 10.07 2019р. наказ МОН №955.

□ -Для організації роботи короткотривалої групи школа керується листом МОН № 1/9-411 від 13.08.2014р. «Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації роботи груп для дітей старшого дошкільного віку при ЗНЗ»;

□ -Наказом Міністерства освіти і науки України від 20 лютого 2002 р. № 128 «Порядок поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», наказом МОН України від 01.02.2018 р. «Про внесення змін до Наказу Міністерства освіти і науки України від 06.12.2010р. № 1205».

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на: формування в учнів сучасної наукової картини світу; виховання працьовитості, любові до природи; розвиток в учнів національної самосвідомості; формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства; інтеграцію особистості в систему світової та національної культури; рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві; виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави; створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм; формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Реалізація освітньої програми освітнього закладу здійснюється через три рівні освіти:

- початкова освіта тривалістю чотири роки;
- базова середня освіта тривалістю п'ять років;
- профільна середня освіта тривалістю три роки.

## **Розділ 2**

### **Цілі та завдання освітнього процесу освітнього закладу**

Цілі та завдання освітнього процесу на кожному рівні реалізації освітніх програм повинні бути обумовлені "моделлю" випускника, призначенням і місцем освітнього закладу в освітньому просторі міста, району, мікрорайону. Вони повинні бути сформульовані конкретно, бути вимірними, досяжними, визначеними за часом, несуперечливими по відношенню одна до одної. Інакше кажучи, відповідати загальним вимогам, що пропонуються до визначення цілей і задач.

Перед закладом поставлені такі цілі освітнього процесу:

1. Забезпечити засвоєння здобувачами освіти обов'язкового мінімуму змісту початкової, основної, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту;
2. Гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів;
3. Створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм;
4. Формувати;
5. Забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів;
6. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки;
7. Проведення атестації та сертифікації педагогів;
8. Цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази освітнього закладу; позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності.

Саме виховання компетентної, відповідальної за своє життя людини і є головним завданням школи.

Школа несе відповідальність перед особою, суспільством і державою за:

- безпечні умови освітньої діяльності;
- дотримання державних стандартів освіти;
- дотримання договірних зобов'язань з іншими суб'єктами освітньої, виробничої, наукової діяльності, у тому числі зобов'язань за міжнародними угодами;
- дотримання фінансової дисципліни.

Основними засобами досягнення мети, виконання завдань та реалізації призначення школи є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм.

Освітні програми, які реалізуються в школі, спрямовані на:

- формування в учнів сучасної наукової картини світу;

- виховання працьовитості, любові до природи;
- розвиток в учнів національної самосвідомості;
- формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалювання та перетворення суспільства;
- інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;
- рішення задач формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;
- виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей населення регіону, України та інших народів в умовах багатонаціональної держави;
- формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення.

### Розділ 3

#### Опис «моделі» випускника освітнього закладу

Модель випускника **Нового Українського Освітнього закладу** – це необхідна основа для сміливих і успішних кроків у своє майбутнє. Всі інші здобутки у сфері компетентності може принести людині лише наполеглива цілеспрямована праця, бажання вчитися і ділитися досвідом з іншими.

Випускник освітнього закладу має міцні знання і вміння користується ними. Знання та вміння отримані учнем тісно взаємопов'язані з його ціннісними орієнтирами.

Набуті життєві компетентності випускник вміння використовує для успішної самореалізації у житті, навчанні та праці. Він вміє критично мислити, логічно обґрунтовувати позицію, виявляти ініціативу, творити, вирішувати проблеми, оцінювати ризики та приймати рішення.

**Наш випускник** – це передусім людина творча, з великим потенціалом саморозвитку та самореалізації, широким спектром особистості:

- ☐ випускник освітнього закладу добре проінформована особистість;
- ☐ прагне до самоосвіти та вдосконалення;
- ☐ готовий брати активну участь у суспільно-культурному житті громади, держави;
- ☐ є свідомим громадянином, готовим відповідати за свої вчинки;
- ☐ свідомо ставиться до свого здоров'я та довкілля;

мислить креативно, використовуючи увесь свій творчий потенціал

**Випускник компетентний у ставленні до життя — реалізує себе через самопізнання, саморозуміння та інтелектуальну культуру.**

Випускник початкових класів повинен мати якісні характеристики:

- упевненість в собі,
- відчуття повноцінності,
- старанність, працелюбність, самостійність, дисциплінованість,
- мотивація досягнення успіху,
- повинен уміти слухати і чути, критично мислити і мати почуття самоконтролю.
- опанувати навички навчальної діяльності,
- прості навички самоконтролю навчальних дій,
- культуру поведінки і мови,
- основи особистої гігієни і здорового способу життя;
- Випускник середніх класів має володіти певними якостями і вміннями:
- на рівні вимог державних освітніх стандартів засвоїти загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану;
- опанувати систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного);
- оволодіти основами комп'ютерної грамотності;
- знати свої громадянські права і вміти їх реалізувати;
- оцінювати свою діяльність з погляду моральності та етичних цінностей;
- дотримуватися правил культури поведінки і спілкування;
- вести здоровий спосіб життя;

- бути готовим до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Випускник старших класів повинен:

- засвоїти на рівні вимог державних освітніх стандартів загальноосвітні програми з усіх предметів шкільного навчального плану;
- засвоїти зміст вибраного профілю навчання на рівні, що забезпечуватиме вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне навчання;
- опанувати одну-дві іноземні мови на рівні поглибленого вивчення або базовому рівні;
- опанувати основи комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування);
- оволодіти культурою інтелектуальної діяльності;
- знати і поважати культуру України та інших народів;
- поважати свою й чужу гідність;
- поважати права, свободи інших людей;
- дотримуватися правил культури поведінки і спілкування;
- поважати свою працю та працю інших людей;
- мати почуття соціальної відповідальності;
- вести здоровий спосіб життя;
- володіти способами отримання інформації;
- прагнути духовного і соціального добробуту.

**Випускник профільних класів** має міцні знання на рівні вимог державних освітніх стандартів, що забезпечує вступ до закладу вищої професійної освіти та подальше успішне навчання; володіє іноземною мовою на базовому рівні; має високий рівень комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування); володіє культурою інтелектуальної діяльності; знає і поважає культуру України та інших народів; поважає свою й чужу гідність, права, свободи інших людей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; має почуття соціальної відповідальності; веде здоровий спосіб життя; володіє способами отримання інформації; прагне духовного і соціального добробуту.

**Наш випускник** - свідомий громадянин і патріот своєї країни, готовий до сміливих і успішних кроків у майбутнє.

## Розділ 4

### 4.1. Освітня програма початкової освіти

Початкова освіта – це перший рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає першому рівню Національної рамки кваліфікацій. Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

Початкова освіта передбачає поділ на два цикли – 1–2 класи і 3–4 класи, що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти.

Освітня програма I ступеня (початкова освіта) розроблена на виконання:

- Закону України «Про освіту» (2145-VIII) (Прийняття від 05.09.2017р. Набрання чинності 28.09.2017р.) (Із змінами, внесеними згідно із Законами №2657-VIII від 18.12.2018р., ВВР, 2019р., № 5, ст.33 № 2661-VIII від 20.12.2018р., ВВР, 2019р., № 5, ст.35);
- Постанови Кабінету Міністрів України №87 від 21.02.2018р. «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти».
- Постанови Кабінету Міністрів України №462 від 20.04.11року «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти»;
- для 1-2 класів наказу Міністерства освіти і науки України №1272 від 08.10.2019р. «Про затвердження типових освітніх та навчальних програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти»,
- для 3-4х класів наказу Міністерства освіти і науки України №1273 від 08.10.2019р. «Про

затвердження типових освітніх та навчальних програм для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти» (НУШ 3 клас);

Здійснено поділ на групи під час вивчення української мови, літературного читання та англійської мови у 4-Б класі; (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002р. за № 229/6517 зі змінами – лист МОН України №1\9-322 від 18.05.2018р.

- здійснено поділ на групи під час вивчення предмету «Інформатика» у 3-4 класах. (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002р. за № 229/6517 зі змінами – лист МОН України №1\9-322 від 18.05.2018р.

У програмі визначено вимоги до конкретних очікуваних результатів навчання; коротко вказано відповідний зміст кожного навчального предмета чи інтегрованого курсу.

Програму побудовано із врахуванням таких принципів:

- дитиноцентризму і природовідповідності;
- узгодження цілей, змісту і очікуваних результатів навчання;
- науковості, доступності і практичної спрямованості змісту;
- наступності і перспективності навчання;
- взаємозв'язаного формування ключових і предметних компетентностей;
- логічної послідовності і достатності засвоєння здобувачами освіти предметних компетентностей;
- можливостей реалізації змісту освіти через предмети або інтегровані курси;
- творчого використання вчителем програми залежно від умов навчання;
- адаптації до індивідуальних особливостей, інтелектуальних і фізичних можливостей, потреб та інтересів дітей.

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження та очікувані результати навчання здобувачів освіти, подані в рамках освітніх галузей;
- перелік та пропонований зміст освітніх галузей, укладений за змістовими лініями;
- орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін тощо, зокрема їхньої інтеграції, а також логічної послідовності їхнього вивчення;
- рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою.

### **Складова освітньої програми.**

#### **Загальний обсяг навчального навантаження**

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів:

- 1-2 класів – 1680 годин/навч. рік: 1 класи 23 години на тиждень (805 годин/навч.рік); 2 класи – 25 годин/ тиждень (875 годин/ навч.рік);
- 3-4 класів – 1820 годин/навч. рік: 3 класи – 26 годин на тиждень (910 годин/навч.рік); 4 класи – 26 годин на тиждень (910 годин/навч.рік).

Навчальні плани зорієнтовані на роботу початкової освітнього закладу за 5-денним навчальним тижнем. Повноцінність початкової освіти реалізується як інваріантної, так і варіативної складових.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у робочих навчальних планах Ралівськоо опорного закладу загальної середньої освіти ім.Івана Франка (далі – навчальний план).

Розподіл годин варіативної складової навчального плану:

- у 1-х класах введено курс за вибором «Основи християнської етики» (0,5 год.); логопедичні заняття (0,5 год.)
- у 2-х класах введено курс за вибором «Основи християнської етики» (0,5 год.); логопедичні заняття (0,5 год.)

- у 3-х класах – введено курс за вибором «Основи християнської етики» (1 год.);

| Назва освітньої галузі                                                                                              | Навчальні предмети                                                                        | Кількість годин на тиждень у класах |     |     |     |     |     |     |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|-----|-----|-----|-----|-----|-----|-----|
|                                                                                                                     |                                                                                           | 1-А                                 | 1-Б | 2-А | 2-Б | 3-А | 3-Б | 4-А | 4-Б |
| Інваріантна складова                                                                                                |                                                                                           |                                     |     |     |     |     |     |     |     |
| Мовно-літературна                                                                                                   | Українська мова                                                                           | 7                                   | 7   | 7   | 7   | 7   | 7   | 7   | 7/7 |
|                                                                                                                     | Іноземна мова                                                                             | 2                                   | 2   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3/3 |
| Математика                                                                                                          | Математика                                                                                | 4                                   | 4   | 4   | 4   | 5   | 5   | 5   | 5   |
| Я досліджую світ                                                                                                    | природнича,<br>громадянська й історична,<br>соціальна,<br>здоров'язбережувальна<br>галузі | 3                                   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   |
| Технологічна                                                                                                        | Трудове навчання                                                                          | 1                                   | 1   | 2   | 2   | 1   | 1   | 1   | 1   |
|                                                                                                                     | Інформатика                                                                               |                                     |     |     |     | 1/1 | 1/1 | 1/1 | 1/1 |
| Мистецька                                                                                                           | Музичне мистецтво                                                                         | 1                                   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   |
|                                                                                                                     | Образотворче<br>мистецтво                                                                 | 1                                   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   |
| Фізкультурна *                                                                                                      | Фізична культура                                                                          | 3                                   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   | 3   |
| Усього                                                                                                              |                                                                                           | 22                                  | 22  | 24  | 24  | 25  | 25  | 25  | 25  |
| Варіативний складник                                                                                                |                                                                                           |                                     |     |     |     |     |     |     |     |
| Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, проведення індивідуальних консультацій та групових занять |                                                                                           | 1                                   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   | 1   |
| Основи християнської етики                                                                                          |                                                                                           | 0,5                                 | 0,5 | 0,5 | 0,5 | 1   | 1   | 1   | 1   |
| Індивідуальне заняття                                                                                               |                                                                                           |                                     |     |     |     |     |     |     |     |
| Логопедичні заняття                                                                                                 |                                                                                           | 0,5                                 | 0,5 | 0,5 | 0,5 |     |     |     |     |
| Загальнорічна кількість навчальних годин                                                                            |                                                                                           | 23                                  | 23  | 25  | 25  | 26  | 26  | 26  | 26  |
| Гранично допустиме тижневе/річне навчальне навантаження учня                                                        |                                                                                           | 20                                  | 20  | 22  | 22  | 23  | 23  | 23  | 23  |
| Сумарна кількість навчальних годин,що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)                       |                                                                                           | 23                                  | 23  | 25  | 25  | 26  | 26  | 26  | 26  |

- у 4-х класах - введено курс за вибором «Основи християнської етики» (1 год.).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру першого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Навчальний план початкової освітнього закладу передбачає реалізацію освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти через структурування змісту початкової освіти на засадах інтегрованого підходу у навчанні. Вони охоплюють інваріантну складову та варіативну складову.

Навчальний план містить інваріантну складову та варіативну, в якій передбачено додаткові години на вивчення предметів інваріантної складової, курси за вибором, індивідуальні та групові заняття.

На основі річного навчального плану складено робочий навчальний план з конкретизацією варіативної складової, враховуючи індивідуальні освітні потреби учнів. Повноцінність початкової освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної складових, які в обов'язковому порядку фінансуються з відповідних бюджетів.

Для учнів, які перебувають за кордоном і виявили бажання продовжувати навчання, організовано індивідуальне навчання (сімейне).

Освітню програму Ралівського опорного закладу загальної середньої освіти ім.Івана Франка укладено за сімома основними освітніми галузями.

### **Освітні галузі 1-2 класи НУШ:**

Мовно-літературна (українська мова і література, англійська мова)

Математична (математика)

Громадянська та історична («Я досліджую світ»)

Природнича («Я досліджую світ»)

Соціальна та здоров'язбережувальна («Я досліджую світ»)

Технологічна (трудове навчання)

Інформатична (інформатика з 3 класу)

Мистецька (мистецтво або музичне мистецтво і образотворче мистецтво)

Фізкультурна (фізична культура)

### **Освітні галузі 3-4 класи НУШ:**

Мовно-літературна (українська мова і література, англійська мова)

Математична (математика)

Громадянська та історична («Я досліджую світ»)

Природнича («Я досліджую світ»)

Соціальна та здоров'язбережувальна («Я досліджую світ»)

Технологічна (трудове навчання)

Інформатична (інформатика)

Мистецька (мистецтво або музичне мистецтво і образотворче мистецтво)

Фізкультурна (фізична культура)

Навчальний час, передбачений на варіативну складову може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних та групових занять. Варіативна складова навчального плану закладу освіти визначається закладом самостійно, враховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах закладів освіти.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей,
- проведення індивідуальних та групових занять.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» (2-4 класи) та Відповідно

постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (1 клас) години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

- підсилення предметів інваріантної складової;
- індивідуальні та групові заняття.

Варіативність змісту початкової освіти реалізується також через запровадження в навчальних програмах резервного часу, що створює простір для задоволення освітніх потреб учнів, вирівнювання їх досягнень, розвитку наскрізних умінь тощо.

У початковій школі здійснюється поділ класів на групи при вивченні окремих предметів відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517). При визначенні гранично допустимого навантаження учнів урахovanі санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4-х класах – 40 хвилин.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань освітнього закладу. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів. Змістове наповнення предмета «Фізична культура» формується з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення.

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

#### **Очікувані результати навчання (компетентностей) здобувачів освіти, визначених відповідним державним стандартом загальної початкової освіти**

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька у рамках кожної освітньої галузі. Освітня програма (1-2 класів) має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей: 1) вільне володіння державною мовою, що передбачає уміння усно і письмово висловлювати свої думки, почуття, чітко та аргументовано пояснювати факти, а також любов до читання, відчуття краси слова, усвідомлення ролі мови для ефективного спілкування та культурного самовираження, готовність вживати українську мову як рідну в різних життєвих ситуаціях; 2) здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами, що передбачає активне використання рідної мови в різних комунікативних ситуаціях, зокрема в побуті, освітньому процесі, культурному житті громади, можливість розуміти прості висловлювання іноземною мовою, спілкуватися нею у відповідних ситуаціях, оволодіння навичками міжкультурного спілкування; 3) математична компетентність, що передбачає виявлення простих математичних залежностей в навколишньому світі, моделювання процесів та ситуацій із застосуванням математичних відношень та вимірювань, усвідомлення ролі математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини; 4) компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій, що передбачають формування допитливості, прагнення шукати і пропонувати нові ідеї, самостійно чи в групі спостерігати та досліджувати, формулювати припущення і робити висновки на основі проведених дослідів, пізнавати себе і навколишній світ шляхом спостереження та дослідження; 5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання змін у близькому середовищі (клас, освітній заклад, громада тощо), формування знань, умінь, ставлень, що є основою компетентнісного підходу, забезпечують подальшу здатність успішно навчатися, провадити професійну діяльність, відчувати себе частиною спільноти і брати участь у справах громади; 6) екологічна компетентність, що передбачає усвідомлення основи екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства; 7) інформаційно-комунікаційна компетентність, що передбачає опанування основою цифрової грамотності для розвитку і спілкування, здатність безпечного та етичного використання засобів інформаційно-комунікаційної компетентності у навчанні та інших життєвих ситуаціях; 8) навчання впродовж життя, що

передбачає опанування уміннями і навичками, необхідними для подальшого навчання, організацію власного навчального середовища, отримання нової інформації з метою застосування її для оцінювання навчальних потреб, визначення власних навчальних цілей та способів їх досягнення, навчання працювати самостійно і в групі; 9) громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають співпрацю з іншими особами для досягнення спільної мети, активність в житті класу і освітнього закладу, повагу до прав інших осіб, уміння діяти в конфліктних ситуаціях, пов'язаних з різними проявами дискримінації, цінувати культурне розмаїття різних народів та ідентифікацію себе як громадянина України, дбайливе ставлення до власного здоров'я і збереження здоров'я інших людей, дотримання здорового способу життя; 10) культурна компетентність, що передбачає залучення до різних видів мистецької творчості (образотворче, музичне та інші види мистецтв) шляхом розкриття і розвитку природних здібностей, творчого вираження особистості; 11) підприємливість та фінансова грамотність, що передбачають ініціативність, готовність брати відповідальність за власні рішення, вміння організовувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлення етичних цінностей ефективної співпраці, готовність до втілення в життя ініційованих ідей, прийняття власних рішень; та наскрізних умінь: читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, творчість, ініціативність, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, співпрацювати з іншими особами. Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості перевіряти його на практиці й встановлювати причинно-наслідкові зв'язки. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

### **Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за програмою**

Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років (відповідно до Закону України «Про освіту»). Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Освітня програма початкової освіти передбачає досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом. Контроль і оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюються на суб'єктивних засадах, що передбачає систематичне відстеження їхнього індивідуального розвитку у процесі навчання. За цих умов контрольна-оцінювальна діяльність набуває для здобувачів формувального характеру.

Упродовж навчання у початковій школі здобувачі освіти опановують способи самоконтролю, саморефлексії і самооцінювання, що сприяє вихованню відповідальності, розвитку інтересу, своєчасному виявленню прогалин у знаннях, уміннях, навичках та їх корекції.

Навчальні досягнення здобувачів у 1-2 класах підлягають вербальному, формувальному оцінюванню, у 3-4 – формувальному та підсумковому (рівневому) оцінюванню.

**Формувальне оцінювання** має на меті: підтримати навчальний розвиток дітей; вибудовувати

індивідуальну траєкторію їхнього розвитку; діагностувати досягнення на кожному з етапів процесу навчання; вчасно виявляти проблеми й запобігати їх нашаруванню; аналізувати хід реалізації навчальної програми й ухвалювати рішення щодо корегування програми і методів навчання відповідно до індивідуальних потреб дитини; мотивувати прагнення здобути максимально можливі результати; виховувати ціннісні якості особистості, бажання навчатися, не боятися помилок, переконання у власних можливостях і здібностях.

**Підсумкове оцінювання** передбачає зіставлення навчальних досягнень здобувачів з конкретними очікуваними результатами навчання, визначеними освітньою програмою.

Здобувачі початкової освіти проходять державну підсумкову атестацію, яка здійснюється лише з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладів освіти та (або) якості освіти. З метою неперервного відстеження результатів початкової освіти, їх прогнозування та коригування проводиться моніторингові дослідження навчальних досягнень. Аналіз результатів моніторингу дає можливість відстежувати стан реалізації цілей початкової освіти та вчасно приймати необхідні педагогічні рішення.

### **Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей, логічна послідовність їх вивчення**

#### **Освітні галузі 1-2 класи, 3-4 класи:**

Мовно-літературна (рідномовна освіта та іншомовна освіта)

Математична

Громадянська та історична

Природнича

Соціальна та здоров'язбережувальна

Мистецька

Технологічна

Інформатична (інформатика з 3 класу)

Фізкультурна

Мовно-літературна освітня галузь (українська мова і література, англійська мова) ставить за мету розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому й суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою (якщо вона не українська); формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду. У початковому курсі рідномовної освіти виділено такі змістові лінії: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо». Змістові лінії реалізуються через такі інтегровані курси і навчальні предмети:

Математична галузь ставить за мету розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти і закономірності,

робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем. У початковому курсі математичної освіти відповідно до зазначеної мети і сформульованих завдань виділено такі змістові лінії: «Лічба», «Числа. Дії з числами», «Вимірювання величин», «Просторові відношення. Геометричні фігури», «Робота з даними». Упродовж двох циклів навчання математики у поєднанні з іншими освітніми галузями у здобувачів початкової освіти здійснюватиметься формування знань, умінь, ставлень, що є сутністю компетентнісного підходу, для забезпечення подальшої здатності успішно навчатися, усвідомлюючи роль математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини. Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в довкіллі.

Відповідно до зазначених мети і завдань, виокремлено такі змістові лінії: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі». Провідна роль у вивченні природничої освітньої галузі

належить дослідженням (спостереженням, експериментам), екскурсіям, природоохоронній та проєктній діяльності школярів. Технологічна освітня галузь ставить за мету формування в учня/учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву. Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими змістовими лініями: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Змістові лінії, які систематизують очікувані результати навчання, спрямовані на формування ключових компетентностей учнів. Технологічна освітня галузь базується на практичній діяльності учнів. На кожному занятті передбачено виконання практичної роботи. Об'єкти праці для виготовлення учитель/учителька добирає, спираючись на побажання учнів. Метою інформатичної освітньої галузі (вивчення з 3 класу) є формування в учня/учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві. Реалізація поставленої мети та завдань у початковій школі відбувається за змістовими лініями “Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)”, “Моя цифрова творчість”, “Комунікація та співпраця”, “Я і цифрові пристрої”, “Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві”. Вказані змістові лінії передбачають можливу інтеграцію інформатичної освітньої галузі з іншими освітніми галузями через розв’язування дослідницьких завдань, формування наскрізних умінь учнів, інформатичної грамотності та культури.

Соціальна та здоров’язбережувальна освітні галузі мають на меті становлення самостійності учня/учениці, його/її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Зміст соціальної та здоров’язбережувальної освітньої галузі структуровано за трьома змістовими лініями: «Безпека», «Здоров’я», «Добробут».

Навчальний матеріал змістових ліній реалізується наскрізно в кожній темі через взаємоінтеграцію і взаємодоповнення. Метою громадянської та історичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є створення умов для формування в учня / учениці початкової освітнього закладу власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв’язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опановувати потрібні для цього знання і вміння, виробляти навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких змістових ліній: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі мають бути реалізовані оптимальними для кожного елементу змісту та навчальної цілі інтерактивними методами, із використанням інформаційних технологій. Метою навчання мистецтва є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини. Реалізація поставленої мети та завдань здійснюється за змістовими лініями: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі. Мистецька освітня галузь може реалізуватися через інтегровані предмети або предмети за окремими видами мистецтва: наприклад, музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі. Фізкультурна галузь має на меті формування в учня / учениці стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров’я, розширення функціональних можливостей організму.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі для 1-4 класів охоплює такі змістові лінії: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку». Предметом навчання у початковій школі в галузі фізичного виховання є рухова активність із загальноосвітньою спрямованістю. Нові підходи до змісту занять фізичною культурою орієнтують вчителів не тільки на фізичну підготовленість, а й на розвиток особистості, на індивідуальне сприймання навчального матеріалу. Розв'язання цих завдань допускає відхід від жорсткої регламентації занять, підвищення їхньої емоційної насиченості, максимальної різноманітності форм, методів та засобів фізичного виховання, широкого використання інноваційних технологій фізичного виховання.

Варіативна складова навчальних планів використовується на додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року No 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» (2-4 класи) та Відповідно постанови Кабінету Міністрів України від 21.02.2018 No87 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (1 клас) години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів. Враховуючи інтегрований характер компетентності, у процесі реалізації Типової освітньої програми або Освітніх програм використовується внутрішньопредметні і міжпредметні зв'язки, які сприяють цілісності результатів початкової освіти та переносу умінь у нові ситуації. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

**Начальний план для індивідуальної форми навчання** складається на основі типових навчальних планів. Індивідуальні навчальні програми та індивідуальні навчальні плани для учнів розробляються педагогічними працівниками за участю одного з батьків (законних представників) відповідно до можливостей дитини і з урахуванням витягу з протоколу засідання психолого-медико-педагогічної консультації.

Відповідно до наказу МОІН України №955 від 10.07.2019 року кількість навчальних годин для організації індивідуальної форми навчання учнів визначається відповідно до кількості предметів інваріантної частини навчального плану за умови виконання вимог Державних стандартів загальної середньої освіти і становить:

- 1-4 класи – 10 годин на тиждень на здобувача освіти.

Для індивідуальної форми навчання перелік навчальних предметів, послідовність їх вивчення, кількість годин, що відводяться на вивчення кожного предмета в межах тижневого навантаження визначає індивідуальний навчальний план, який затверджений директором освітнього закладу.

#### Індивідуальний навчальний план для 3 класу

| Освітні галузі                    | Предмети                               | Кількість годин |
|-----------------------------------|----------------------------------------|-----------------|
| Мови і література                 | Українська мова та літературне читання | 3               |
|                                   | Англійська мова                        | 1               |
| Математика                        | Математика                             | 2               |
| Природнича                        | Я досліджую світ                       | 1,5             |
| Соціальна і здоров'язбережувальна |                                        |                 |
| Громадянська та історична         |                                        |                 |
| Технологічна                      | Трудове навчання                       | 0,5             |
| Інформатична                      | Інформатика                            | -               |
| Мистецька                         | Музичне мистецтво                      | 0,5             |

|                              |                        |            |
|------------------------------|------------------------|------------|
|                              | Образотворче мистецтво | 0,5        |
| Фізкультура                  | Фізична культура       | 0,5        |
| <b>Усього:</b>               |                        | <b>9,5</b> |
| Корекційно-розвиткова робота | Корекція розвитку      | 0,25       |
|                              | Ритміка                | -          |
|                              | Розвиток мовлення      | 0,25       |
| <b>Усього :</b>              |                        | <b>10</b>  |

### Форми організації освітнього процесу

У 1-2 класах очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання:

- дослідницькі,
- інтегроване навчання,
- інформаційні,
- мистецькі проекти,
- сюжетно-рольові ігри,
- інсценізації,
- моделювання,
- ситуаційні вправи,
- екскурсії.

Основними формами організації освітнього процесу в 3-4 класах є:

- різні типи уроку,
- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- спектаклі,
- квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

### Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма початкової освіти передбачає досягнення здобувачами освіти результатів

навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Реалізація освітньої програми початкової освіти забезпечує формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для її успішної життєдіяльності, а саме:

- здатність спілкуватися державною та іноземною мовами, висловлювати і захищати власні погляди;
- досліджувати ситуації і виокремлювати проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів;
- усвідомлювати розмаїття природи, взаємозв'язків її об'єктів та явищ, пояснювати роль природничих наук і техніки в житті людини;
- готовності використовувати інформаційно-комунікаційні технології у своїй діяльності, здатності до соціальної комунікації й активності;
- усвідомлювати почуття власної гідності, діяльності з урахуванням власних прав і свобод, поваги до прав і гідності інших осіб, протидію дискримінації та нерівному ставленню до особистості;
- володіти навичками підприємницької діяльності, загальнокультурної й екологічної грамотності, готовності до здорового способу життя.

А також всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей та розвиток самостійності, творчості, допитливості, що забезпечують її готовність до життя в демократичному й інформаційному суспільстві, продовження навчання в основній школі.

#### 4.2. Освітня програма базової середньої освіти

Освітня програма загальної середньої освіти II ступеня (базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти» відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) з навчанням українською мовою і вивченням мови національної меншини.

**Освітня програма** окреслює організацію закладом єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти, визначає: загальний обсяг навчального навантаження, очікувані результати навчання учнів, рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти, вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 6-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 5845 годин/навчальний рік: для 6-х класів – 1155 годин/навчальний рік, для 7-х класів – 1172,5 годин/навчальний рік, для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслює навчальний план закладу, який дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні.

Варіативна складова визначена з урахуванням особливості організації освітнього процесу та індивідуальних освітніх потреб учнів. Варіативна складова використана на:

- ☐ збільшення кількості годин на вивчення предметів інваріантної складової, які використовуються на вивчення тем передбачених навчальною програмою академічного рівня
- ☐ запровадження курсів за вибором, що розширюють обрану навчальним закладом світоглядне спрямування.
- ☐ проведення групових та індивідуальних занять, консультацій, що проводяться для окремих учнів чи груп учнів.

Формування варіативної складової відбувається на підставі побажань учнів, за навчальними програмами затвердженими Міністерством освіти і науки України.

Під час розподілу варіативної складової навчального плану враховано гранично допустиме навантаження на одного учня, уроки фізичної культури при визначенні цього показника не враховувались. .

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань освітнього закладу. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів "Фізична культура" та "Основи здоров'я", а інтегрується у змісті всіх предметів інваріантної та варіативної складових навчальних планів.

Змістове наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до статево-вікових особливостей учнів, їх інтересів, матеріально-технічної бази навчального закладу, кадрового забезпечення, регіональних та народних традицій. Через варіативні модулі можуть реалізовуватись не лише окремі види спорту, а й ритміка, хореографія, пластика, фітнес тощо.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України "Про загальну середню освіту".

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

*Очікувані результати навчання здобувачів освіти.* Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання у рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

| № з/п | Ключові компетентності                                       | Компоненти                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-------|--------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1     | Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами | <b>Уміння:</b> ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику предмета. <b>Ставлення:</b> розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.<br><b>Навчальні ресурси:</b> означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 2     | Спілкування іноземними мовами                                | <b>Уміння:</b> здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.<br><b>Ставлення:</b> критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.<br><b>Навчальні ресурси:</b> підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти. |

|   |                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|---|-----------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 3 | Математична компетентність                                | <p><b>Уміння:</b> оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p> |
| 4 | Основні компетентності у природничих науках і технологіях | <p><b>Уміння:</b> розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 5 | Інформаційно-цифрова компетентність                       | <p><b>Уміння:</b> структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p><b>Ставлення:</b> критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 6 | Уміння вчитися впродовж життя                             | <p><b>Уміння:</b> визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> моделювання власної освітньої траєкторії</p>                                                                                                               |
| 7 | Ініціативність і підприємливість                          | <p><b>Уміння:</b> генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p><b>Ставлення:</b> ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> завдання підприємницького змісту</p>                                                                                                                                                                 |
| 8 | Соціальна і громадянська компетентності                   | <p><b>Уміння:</b> висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет.</p> <p><b>Ставлення:</b> ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> завдання соціального змісту</p>                                                                     |

|    |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|----|----------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 9  | Обізнаність і самовираження у сфері культури | <p><b>Уміння:</b> грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p><b>Ставлення:</b> культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> математичні моделі в різних видах мистецтва</p>                                                                                                                                                                                                                                     |
| 10 | Екологічна грамотність і здорове життя       | <p><b>Уміння:</b> аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> навчальні проекти, завдання соціально- економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p> |

Такі ключові компетентності, як уміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності можуть формуватися відразу засобами усіх предметів. Виокремлення в навчальних програмах таких наскрізних ліній ключових компетентностей як «Екологічна безпека й сталий розвиток»,

«Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», спрямоване на формування в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізнi лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів; їх необхідно враховувати при формуванні шкільного середовища.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через: організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання; окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти.

Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором; роботу в проектах;  
позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

| Наскрізна лінія                      | Коротка характеристика                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
|--------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Екологічна безпека й сталий розвиток | Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. |

|                                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
|-----------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Громадянська відповідальність           | <p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок. Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності.</p> <p>Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p> |
| Здоров'я і безпека                      | <p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище. Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
| Підприємливість і фінансова грамотність | <p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння здобувачами освіти практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо). Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>                                                                                                                                                                                                                         |

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно- діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Освітній процес у 5 класах організовано на основі Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021р. № 235). Обрано модельні навчальні програми, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» наказом від 12.07.2021р. № 795 (зі змінами, внесеними у додаток наказами Міністерства освіти і науки України від 10.08. 2021 р., № 898, від 29.09.2021р. № 1031, від 13.12. 2021 р. №1358, від 02.02. 2022р. № 96, від 09.02.2022р. № 143, від 11.04.2022р. № 324). Створено навчальні програми, які затверджено педагогічною радою (протокол №1 від 30.08.2022р.). Починаючи з 2022/2023 навчального року починається поетапне впровадження Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), відповідно учні 5 класів закладів загальної середньої освіти переходять на нову модель навчання. Упровадження Державного

стандарту спрямоване на зміни в організації освітнього процесу, які мають забезпечити можливості формування учнями/учнями ключових компетентностей і наскрізних умінь, визначених Законом України «Про освіту», та сприяти вихованню ціннісних орієнтирів відповідно до Концепції «Нова українська школа». Основним документом, що забезпечує досягнення учнями визначених відповідним Державним стандартом вимог до обов’язкових результатів навчання учнів є освітня програма закладу загальної середньої освіти.

У 5-х класах години варіативної складової навчального плану поділено таким чином:

- «Основи християнської етики» (0,5 год.),
- «Математика» (1 год.), «STEM» (0,5 год.),
- «Німецька мова» (1 год).

| Назва освітньої галузі                                                                                                                                | Навчальне навантаження    | 5 клас       |      |       |      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------|--------------|------|-------|------|
|                                                                                                                                                       |                           | План         | Рек  | Мін   | Макс |
| Мовно-літературна                                                                                                                                     | на тиждень                | <b>11,5</b>  | 11   | 10    | 13   |
|                                                                                                                                                       | на рік                    | <b>402,5</b> | 385  | 350   | 455  |
| Математична                                                                                                                                           | на тиждень                | <b>5</b>     | 5    | 4     | 6    |
|                                                                                                                                                       | на рік                    | <b>175</b>   | 175  | 140   | 210  |
| Природнича                                                                                                                                            | на тиждень                | <b>2</b>     | 2    | 1,5   | 3    |
|                                                                                                                                                       | на рік                    | <b>70</b>    | 70   | 52,5  | 105  |
| Соціальна і здоров’язбережувальна                                                                                                                     | на тиждень                | <b>2</b>     | 1,5  | 1     | 3    |
|                                                                                                                                                       | на рік                    | <b>70</b>    | 52,5 | 35    | 105  |
| Громадянська та історична                                                                                                                             | на тиждень                | <b>1</b>     | 1    | 1     | 2    |
|                                                                                                                                                       | на рік                    | <b>35</b>    | 35   | 35    | 70   |
| Інформатична                                                                                                                                          | на тиждень                | <b>1,5</b>   | 1,5  | 1     | 2    |
|                                                                                                                                                       | на рік                    | <b>52,5</b>  | 52,5 | 35    | 70   |
| Технологічна                                                                                                                                          | на тиждень                | <b>2</b>     | 2    | 1     | 3    |
|                                                                                                                                                       | на рік                    | <b>70</b>    | 70   | 35    | 105  |
| Мистецька                                                                                                                                             | на тиждень                | <b>2</b>     | 2    | 1     | 3    |
|                                                                                                                                                       | на рік                    | <b>70</b>    | 70   | 35    | 105  |
| Фізична культура                                                                                                                                      | на тиждень                | <b>3</b>     | 3    | 3     | 3    |
|                                                                                                                                                       | на рік                    | <b>105</b>   | 105  | 105   | 105  |
| Усього на рік                                                                                                                                         | на тиждень                | <b>30</b>    | 29   | 23,5  | 38   |
|                                                                                                                                                       | на рік                    | <b>1050</b>  | 1015 | 822,5 | 1330 |
| Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять | Додаткові на тиждень      | <b>1</b>     | 2    |       |      |
|                                                                                                                                                       | Додаткові на рік          | <b>35</b>    |      |       |      |
|                                                                                                                                                       | Друга іноземна на тиждень | <b>0</b>     |      |       |      |

|                                                                                                      |                       |      |      |  |  |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------|------|------|--|--|
|                                                                                                      | Друга іноземна на рік | 0    | 70   |  |  |
| Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи) | на тиждень            | 31   | 31   |  |  |
|                                                                                                      | на рік                | 1085 | 1085 |  |  |
| Гранично допустиме річне навантаження учнів                                                          | на тиждень            |      | 28   |  |  |
|                                                                                                      | на рік                |      | 980  |  |  |

| Освітній компонент                                       | Назва програми                                                                                     |
|----------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Українська мова                                          | Українська мова 5-6 кл. Заболотний та ін.                                                          |
| Українська література                                    | Українська література 5-6 кл. Архипова, Січкара, Шило.                                             |
| Зарубіжна література                                     | Зарубіжна література 5-9 кл. Ніколенко та ін.                                                      |
|                                                          |                                                                                                    |
|                                                          |                                                                                                    |
| Англійська мова                                          | Іноземна мова 5-9 кл. Зимомря та ін.                                                               |
|                                                          |                                                                                                    |
| Математика                                               | Математика 5-6 кл. Васишин та ін.                                                                  |
| Природничі науки                                         | Пізнаємо природу 5-6 кл. Біда та ін.                                                               |
| Здоров'я, безпека та добробут                            | Здоров'я, безпека та добробут 5-6 кл. Гущина, Василяшко.                                           |
| Етика                                                    | Вчимося жити разом 5-6 кл. Воронцова та ін.                                                        |
|                                                          |                                                                                                    |
| Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти | Україна і світ, вступ до історії та громадянської освіти 5-6 кл. (інтегрований курс) Кафтан та ін. |
| Інформатика                                              | Інформатика 5-6 кл. Завадський та ін.                                                              |
| Технології                                               | Технології 5-6 кл. Туташинський.                                                                   |
|                                                          | Технології 5-6 кл. Ходзицька та ін.                                                                |
|                                                          | Музичне мистецтво 5-6 кл. Ференц та ін.                                                            |
| Мистецтво                                                | Мистецтво 5-6 кл. Масол, Просіна.                                                                  |
| Фізична культура                                         | Фізична культура. 5-6 кл. Педан та ін.                                                             |

**Річний навчальний план 5-го класу**

| Галузь            | Інтегрований курс | Предмет               | Індекс галузі | 5 клас |
|-------------------|-------------------|-----------------------|---------------|--------|
| Мовно-літературна |                   | Українська мова       | МОВ           | 4      |
|                   |                   | Українська література | МОВ           | 2      |
|                   |                   | Зарубіжна література  | МОВ           | 1,5    |
|                   |                   | Англійська мова       | МОВ           | 4      |

|                                                                                                                                                        |                                                               |                     |     |      |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|---------------------|-----|------|
|                                                                                                                                                        |                                                               |                     | МОВ | 0    |
| Математична                                                                                                                                            |                                                               | Математика          | МАО | 4+1  |
| Природнича                                                                                                                                             | Природничі науки                                              |                     | ПРО | 2    |
|                                                                                                                                                        |                                                               |                     | ПРО | 0    |
| Соціальна і<br>здоров'язбережувальна                                                                                                                   | Здоров'я, безпека та<br>добробут                              |                     | СЗО | 1    |
|                                                                                                                                                        |                                                               | Етика               | СЗО | 1    |
| Громадянська та<br>історична                                                                                                                           | Україна і світ:вступ до<br>історії та<br>громадянської освіти |                     | ГІО | 1    |
|                                                                                                                                                        |                                                               |                     | ГІО | 0    |
| Інформатична                                                                                                                                           |                                                               | Інформатика         | ІФО | 1    |
| Технологічна                                                                                                                                           |                                                               | Технології          | ТЕО | 2    |
| Мистецька                                                                                                                                              | Мистецтво                                                     |                     | МІО | 1    |
|                                                                                                                                                        |                                                               |                     | МІО | 1    |
| Фізична культура                                                                                                                                       |                                                               | Фізична культура    | ФІО | 3    |
| Усього                                                                                                                                                 |                                                               |                     |     | 29,5 |
| Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркокових освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять |                                                               |                     |     | 1    |
| Міжгалузеві інтегровані курси                                                                                                                          |                                                               |                     |     | 0,5  |
|                                                                                                                                                        |                                                               | Робототехніка       |     | 0    |
|                                                                                                                                                        |                                                               | STEM                |     | 0,5  |
|                                                                                                                                                        |                                                               | Драматургія і театр |     | 0    |
| Кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)                                                                 |                                                               |                     |     | 31   |
| Гранично допустиме тижневе навчальне навантаження на учня                                                                                              |                                                               |                     |     | 28   |

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями: Мови і літератури  
Здоров'я і фізична культура

Навчальні плани основної освітнього закладу передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети.

Освітня галузь мови і літератури у навчальних планах реалізується через окремі предмети "Українська мова", "Українська література", "Іноземна мова (англійська, німецька)", «Зарубіжна література».

В межах галузі «Суспільствознавство» у 6-му класі – інтегрований курс «Всесвітня історія. Історія України».

Освітня галузь «Мистецтво» реалізується через окремі курси: «Музичне мистецтво» та «Образотворче мистецтво» в 6-7 класах та «Мистецтво» у 8-9 класах.

### Порядок вивчення окремих предметів

Робочий навчальний план закладу включає інваріантну складову, сформовану на державному рівні та варіативну складову.

**Розподіл неповних годин інваріантної складової навчального плану (додаток №10 Типовий навчальний план загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання) по семестрах здійснюватиметься таким чином:**

У 6-9 класах години варіативної складової навчального плану поділено таким чином:

- у 6-А класі - «Зарубіжна література» (0,5 год.), «Образотворче мистецтво» (1 год.), «Основи християнської етики» (1 год.), «Англійська мова» (1 год.).
- у 6-Б класі - «Основи християнської етики» (1 год.), «Математика» (0,5 год.), «Образотворче мистецтво» (1 год.), «Німецька мова» (1 год.).
- у 7 класах - «Основи християнської етики» (1 год.), «Хімія» (0,5 год.), «Українська мова» 7-А (0,5 год.); «Зарубіжна література» 7-А (0,5 год.); «Німецька мова» 7-Б (1 год.).
- у 8 класах - «Основи християнської етики» (1 год.), «Німецька мова» (1 год.), «Історія України» (0,5 год.); «Англійська мова» 8-А (1 год.); «Фізика» 8-Б (1 год.);
- у 9-х класах «Історія України» (0,5 год.), «Англійська мова» (1 год.), «Зарубіжна література» (0,5 год.).

**Робочий навчальний план**  
**Ралівського опорного закладу загальної середньої освіти**  
**імені Івана Франка**  
**на 2022-2023 н.р.**  
**(6-9 класи)**

| Освітні галузі                              | Навчальні предмети                 | 6-А         | 6-Б         | 7-А         | 7-Б         | 8-А         | 8-Б         | 9-А         | 9-Б         |
|---------------------------------------------|------------------------------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|
|                                             |                                    | 6-А         | 6-Б         | 7-А         | 7-Б         | 8-А         | 8-Б         | 9-А         | 9-Б         |
|                                             | <b><i>Інваріантна складова</i></b> |             |             |             |             |             |             |             |             |
| Мови і літератури                           | Українська мова                    | 3,5         | 3,5/<br>3,5 | 2,5+<br>0,5 | 2,5+<br>0,5 | 2/2         | 2/2         | 2           | 2           |
|                                             | Українська література              | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           |
|                                             | Перша іноземна мова                | 2+1         | 2/2         | 2           | 2           | 2/2         | 2/2         | 2+1         | 2+1         |
|                                             | Друга іноземна мова                | 2           | 2/2         | 2           | 2           | 2/2         | 2/2         | 2           | 2           |
|                                             | Зарубіжна література               | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           |
| Суспільствознавство                         | Історія України                    | 1           | 1           | 1           | 1           | 1,5+<br>0,5 | 1,5+<br>0,5 | 1,5+<br>0,5 | 1,5+<br>0,5 |
|                                             | Всесвітня історія                  | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           |
|                                             | Основи правознавства               |             |             |             |             |             |             | 1           | 1           |
| Естетична культура                          | Музичне мистецтво                  | 1           | 1           | 1           | 1           |             |             | -           | -           |
|                                             | Образотворче мистецтво             | 1           | 1           | 1           | 1           |             |             | -           | -           |
|                                             | Мистецтво                          |             |             |             |             | 1           | 1           | 1           | 1           |
| Математика                                  | Математика                         | 4           | 4+0,5       | -           | -           | -           | -           | -           | -           |
|                                             | Алгебра                            | -           | -           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           |
|                                             | Геометрія                          | -           | -           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           |
| Природознавство                             | Природознавство                    | -           | -           | -           | -           | -           | -           | -           | -           |
|                                             | Біологія                           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           |
|                                             | Географія                          | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 2           | 1,5         | 1,5         |
|                                             | Фізика                             | -           | -           | 2           | 2           | 2           | 2           | 3           | 3           |
|                                             | Хімія                              | -           | -           | 1,5+<br>0,5 | 1,5+<br>0,5 | 2           | 2           | 2           | 2           |
| Технології                                  | Трудове навчання                   | 2           | 2/2         | 1           | 1           | 1/1         | 1/1         | 1           | 1           |
|                                             | Інформатика                        | 1/1         | 1/1         | 1/1         | 1/1         | 2/2         | 2/2         | 2           | 2           |
| Здоров'я і фізична культура                 | Основи здоров'я                    | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           |
|                                             | Фізична культура                   | 3           | 3           | 3           | 3           | 3           | 3           | 3           | 3           |
| <b>Разом</b>                                |                                    | <b>31,5</b> | <b>31</b>   | <b>33</b>   | <b>33</b>   | <b>33</b>   | <b>33</b>   | <b>35,5</b> | <b>35,5</b> |
| <b><i>Варіативно складова</i></b>           |                                    |             |             |             |             |             |             |             |             |
| <b>Факультативи, індивідуальні заняття:</b> |                                    |             |             |             |             |             |             |             |             |
| Основи християнської етики                  |                                    | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           | 1           |             |             |
| Українська мова                             |                                    |             |             | 0,5         |             |             |             |             |             |
| Математика                                  |                                    |             |             |             |             |             |             |             |             |
| Англійська мова                             |                                    |             | 1           |             |             | 1           |             |             |             |

|                                                       |                 |             |             |             |             |             |                 |                 |
|-------------------------------------------------------|-----------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-------------|-----------------|-----------------|
| Хімія                                                 |                 |             |             |             |             |             |                 |                 |
| Історія України                                       |                 |             |             |             |             |             |                 |                 |
| Німецька мова                                         |                 |             |             | 1           | 1           | 1           |                 |                 |
| Зарубіжна література                                  | 0,5             |             | 0,5         |             |             |             | 0,5             | 0,5             |
| Біологія                                              |                 |             |             |             |             |             |                 |                 |
| Образотворче мистецтво                                | 1               | 1           |             |             |             |             |                 |                 |
| Інформатика                                           |                 |             |             |             |             |             |                 |                 |
| Фізика                                                |                 |             |             |             |             | 1           |                 |                 |
| <b>Всього (без урахування поділу класів на групи)</b> | <b>31,5+2,5</b> | <b>31+3</b> | <b>33+2</b> | <b>33+2</b> | <b>33+3</b> | <b>33+3</b> | <b>35,5+0,5</b> | <b>35,5+0,5</b> |

#### 4.3. Освітня програма 10-11 класів (профільна середня освіта)

**Освітня програма профільної середньої освіти** окреслює рекомендовані підходи до планування й організації єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

**Загальний обсяг навчального навантаження** здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів складає 2660 годин/навчальний рік:

для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік, для 11х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти за інших умов.

*Перелік освітніх галузей.* Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство Мистецтво Математика Природознавство Технології

Здоров'я і фізична культура

*Логічна послідовність вивчення предметів* розкривається у відповідних навчальних програмах.

За модульним принципом реалізується зміст базового предмета «Фізика і астрономія». У такому разі розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальних програм.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»)

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов'язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети ;
- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

Рішення про розподіл годин для формування відповідного профілю навчання прийнято з урахуванням освітніх потреб учнів, регіональних особливостей, кадрового забезпечення, матеріально-технічної бази тощо.

Кількість годин для вивчення профільного предмета складається з кількості годин, відведених навчальним планом закладу освіти на вивчення відповідних базових предметів, і кількості годин, передбачених на профільні предмети;

Залишок навчальних годин, передбачених на вивчення профільних предметів, використано для збільшення кількості годин на вивчення базових предметів з урахуванням потреб учнів.

*Очікувані результати навчання здобувачів освіти* окреслені у Державному стандарті, Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

| № з/п | Ключові компетентності | Компоненти |
|-------|------------------------|------------|
|-------|------------------------|------------|

|   |                                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |
|---|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1 | Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами | <p><b>Уміння:</b> ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p><b>Ставлення:</b> розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
| 2 | Спілкування іноземними мовами                                | <p><b>Уміння:</b> здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб.</p> <p><b>Ставлення:</b> критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p> |
| 3 | Математична компетентність                                   | <p><b>Уміння:</b> оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |

|   |                                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|---|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 4 | Основні компетентності у природничих науках і технологіях | <p><b>Уміння:</b> розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>                                                                                                                                                                                                          |
| 5 | Інформаційно-цифрова компетентність                       | <p><b>Уміння:</b> структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p><b>Ставлення:</b> критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>                                                                                                                                                           |
| 6 | Уміння вчитися впродовж життя                             | <p><b>Уміння:</b> визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> моделювання власної освітньої траєкторії</p> |
| 7 | Ініціативність і підприємливість                          | <p><b>Уміння:</b> генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання.</p> <p><b>Ставлення:</b> ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>                            |

|    |                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|----|----------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 8  | Соціальна і громадянська компетентності      | <p><b>Уміння:</b> висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p><b>Ставлення:</b> ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> завдання соціального змісту</p> |
| 9  | Обізнаність і самовираження у сфері культури | <p><b>Уміння:</b> грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p><b>Ставлення:</b> культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> математичні моделі в різних видах мистецтва</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                        |
| 10 | Екологічна грамотність і здорове життя       | <p><b>Уміння:</b> аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p><b>Ставлення:</b> усвідомлення взаємозв'язку окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p><b>Навчальні ресурси:</b> навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>                                                             |

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

**Освітні програми для учнів 10-11 класів**, розроблена на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018

№408) суспільно-гуманітарного напрямку.

**Профілі навчання для 10-х класів – історичний та філологічний** (українська філологія).

**Профіль навчання для 11-х класів – філологічний** (українська філологія).

Вони містять загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів, а також передбачає години на індивідуальні заняття.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, забезпечується вивченням базових предметів: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література»,

«Іноземна мова (англійська)», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика» та окремих природничих дисциплін: «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист Вітчизни».

У програмі виокремлені наскрізні лінії «Екологічна безпека й сталий розвиток»,

«Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність», які інтегрують ключові і загальнопредметні компетентності і сприяють формуванню в учнів здатності застосовувати знання й уміння у реальних життєвих ситуаціях.

Зміст історичного профілю навчання реалізується системою окремих предметів. Кількість годин для вивчення профільних предметів збільшено за рахунок варіативної складової навчального плану з урахуванням освітніх потреб учнів та з метою формування ключових компетентностей учнів засобами усіх предметів.

Вибірково-обов'язковими предметами визначені: «Інформатика», «Технології», що вивчаються на рівні стандарту.

### Орієнтовна кількість навчальних годин для профільних предметів

| Профільний предмет                                       | Кількість годин на тиждень |         |
|----------------------------------------------------------|----------------------------|---------|
|                                                          | 10 клас                    | 11 клас |
| Українська мова                                          | 4                          | 4       |
| Українська література                                    | 4                          | 4       |
| Зарубіжна література                                     | 3                          | 3       |
| Іноземна мова                                            | 5                          | 5       |
| Друга іноземна мова                                      | 3                          | 3       |
| Мова і література корінного народу, національної меншини | 5                          | 5       |
| Історія України                                          | 3                          | 3       |
| Всесвітня історія                                        | 3                          | 3       |
| Правознавство                                            | 3                          | 3       |
| Економіка                                                | 3                          | 3       |

|                     |   |   |
|---------------------|---|---|
| Алгебра             | 6 | 6 |
| Геометрія           | 3 | 3 |
| Фізика і астрономія | 6 | 6 |
| Біологія і екологія | 5 | 5 |
| Хімія               | 4 | 6 |
| Географія           | 5 | 5 |
| Інформатика         | 5 | 5 |
| Технології          | 6 | 6 |
| Мистецтво           | 5 | 5 |
| Фізична культура    | 6 | 6 |
| Захист Вітчизни     | 5 | 5 |

**Навчальний план  
для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти**

| Предмети                                                                                                                                          | Кількість годин на тиждень у класах |                |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|----------------|
|                                                                                                                                                   | 10                                  | 11             |
| <b>Базові предмети<sup>1</sup></b>                                                                                                                | <b>27 (29)</b>                      | <b>26 (28)</b> |
| Українська мова                                                                                                                                   | 2                                   | 2              |
| Українська література                                                                                                                             | 2                                   | 2              |
| Зарубіжна література                                                                                                                              | 1                                   | 1              |
| Іноземна мова <sup>2</sup>                                                                                                                        | 2                                   | 2              |
| Мова і література корінного народу, національної меншини <sup>3</sup>                                                                             | 2                                   | 2              |
| Історія України                                                                                                                                   | 1,5                                 | 1,5            |
| Всесвітня історія                                                                                                                                 | 1                                   | 1              |
| Громадянська освіта                                                                                                                               | 2                                   | 0              |
| Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)                                                                                               | 3                                   | 3              |
| Біологія і екологія                                                                                                                               | 2                                   | 2              |
| Географія                                                                                                                                         | 1,5                                 | 1              |
| Фізика і астрономія                                                                                                                               | 3                                   | 4              |
| Хімія                                                                                                                                             | 1,5                                 | 2              |
| Фізична культура <sup>4</sup>                                                                                                                     | 3                                   | 3              |
| Захист Вітчизни                                                                                                                                   | 1,5                                 | 1,5            |
| <b>Вибірково-обов'язкові предмети (Інформатика, Технології, Мистецтво)</b>                                                                        | <b>3</b>                            | <b>3</b>       |
| <b>Додаткові години<sup>1</sup> на профільні предмети, окремі базові предмети, спеціальні курси, факультативні курси та індивідуальні заняття</b> | <b>8 (6)</b>                        | <b>9 (7)</b>   |
| Гранично допустиме тижневе навантаження на учня                                                                                                   | <b>33</b>                           | <b>33</b>      |
| <b>Всього фінансується (без урахування поділу класу на групи)</b>                                                                                 | <b>38</b>                           | <b>38</b>      |

Освітня програма закладу базової середньої освіти має передбачати досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

В 10-11 класах поглиблено вивчається українська мова, англійська мова та історія України:

- у 10-А клас введено додаткові години на факультативні заняття «Зарубіжна література» (1 год.),
- у 10-Б класі - «Німецька мова» (1 год.),
- у 11-А класі введено додаткові години на факультативні заняття «Німецька мова» (1 год.), «Хімія» (1 год.).
- у 11-Б класі – «Англійська мова» (1 год), «Українська мова» (1 год).

Години фізичної культури не враховується при визначенні гранично допустимого навантаження учнів (накази Міністерства освіти і науки України від 29.11.2005 № 682, від 05.02.2009 № 66 та від 27.08.2010 № 834).

**Робочий навчальний план**

**Ралівського опорного закладу загальної середньої освіти  
імені Івана Франка  
на 2022-2023 н.р.  
(10-11 класи)**

| Навчальні предмети                                                        | Кількість годин на тиждень у класах |           |           |           |
|---------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------|-----------|-----------|-----------|
|                                                                           | 10-А                                | 10-Б      | 11 -А     | 11-Б      |
| <b><u>Інваріантна складова</u></b>                                        |                                     |           |           |           |
| Українська мова                                                           | 2+2                                 | 2+2       | 2+2       | 2+2       |
| Українська література                                                     | 2                                   | 2         | 2         | 2         |
| Зарубіжна література                                                      | 1                                   | 1         | 1         | 1         |
| Іноземна мова                                                             | 2+3                                 | 2+2       | 2+3       | 2+2,5     |
| Історія України                                                           | 1,5+0,5                             | 1,5+1,5   | 1,5+0,5   | 1,5+1,5   |
| Всесвітня історія                                                         | 1                                   | 1         | 1         | 1         |
| <b>Громадянська освіта:</b>                                               |                                     |           |           |           |
| - Громадянська освіта                                                     | 2                                   | 2         | -         | -         |
| - Економіка                                                               | -                                   | -         | -         | -         |
| - Людина і світ                                                           | -                                   | -         | -         | -         |
| Художня культура                                                          | -                                   | -         | -         | -         |
| Математика                                                                | 3+1                                 | 3+1       | 3+1,5     | 3+1       |
| Алгебра                                                                   | -                                   | -         | -         | -         |
| Геометрія                                                                 | -                                   | -         | -         | -         |
| Біологія і екологія                                                       | 2                                   | 2         | 2         | 2         |
| Географія                                                                 | 1,5                                 | 1,5       | 1         | 1         |
| Фізика і астрономія                                                       | 3                                   | 3         | 4         | 4         |
| Хімія                                                                     | 1,5+0,5                             | 1,5+0,5   | 2         | 2         |
| Технології                                                                | 1                                   | 1         | 2         | 2         |
| Інформатика                                                               | 2/2                                 | 2/2       | 1/1       | 1/1       |
| Креслення                                                                 | -                                   | -         | -         | -         |
| Фізична культура                                                          | 3                                   | 3         | 3         | 3         |
| Захист України ОМЗ                                                        | 1,5/1,5                             | 1,5/1,5   | 1,5/1,5   | 1,5/1,5   |
| <b>Разом</b>                                                              | <b>37</b>                           | <b>37</b> | <b>36</b> | <b>36</b> |
| <b><u>Варіативна складова</u></b>                                         |                                     |           |           |           |
| <b>Факультативи,<br/>Індивідуальні заняття:</b>                           |                                     |           |           |           |
| <b>Основи християнської етики</b>                                         |                                     |           |           |           |
| Зарубіжна література                                                      | 1                                   |           |           |           |
| Німецька мова                                                             |                                     | 1         | 1         |           |
| Англійська мова                                                           |                                     |           |           | 1         |
| Хімія                                                                     |                                     |           | 1         |           |
| Українська мова                                                           |                                     |           |           | 1         |
| <b>Всього фінансується (без<br/>урахування поділу класу на<br/>групи)</b> | <b>38</b>                           | <b>38</b> | <b>38</b> | <b>38</b> |

#### 4.4 Структура навчального року

Відповідно до ст. 33 Закону України «Про освіту», що набрав чинності 28 вересня 2017 року, статті 15 Закону України «Про загальну середню освіту» (із змінами, внесеними згідно із Законом № 2442-VI від 06.07.2010; в редакції Закону № 2145-VIII від 05.09.2017). навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів” 2022/2023 навчальний рік розпочинається 1 вересня і закінчується не пізніше 1 липня.

Навчальні заняття у 2022-2023 навчальному році організовуються за такою семестровою системою:

I-й семестр – з 01 вересня до 25 грудня 2022 року;

II-й семестр – з 01 лютого до 30 червня 2023 року.

Упродовж навчального року для учнів визначити терміни для канікул:

- осінні – з 31 жовтня до 06 листопада;

- зимові – з 26 грудня до 31 січня;

- весняні – з 10 квітня до 18 квітня.

Тривалість уроків у загальноосвітніх навчальних закладах становить: у 1-х класах – 35 хвилин, у 2-4 класах – 40 хвилин, 5-11 класах – 45 хвилин.

Режим роботи закладу: п'ятиденний навчальний тиждень, одна зміна.

## Розділ 5

### Організація освітнього процесу для дітей з особливими освітніми потребами

На виконання Закону України «Про освіту», Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 15.08.2011 №872 (зі змінами, внесеними Постановою КМ від 09.08.2017 [№ 588](#)), листа Міністерства освіти і науки України «Про організацію інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах» від 18.05.2012 року № 1/9 – 384, «Щодо посадових обов'язків асистента вчителя» від 25.09.2012 року № 1/9-675, витягів з протоколів засідання психолого-медико-педагогічної консультації, заяв батьків та з метою реалізації права дітей з особливими освітніми потребами на освіту за місцем проживання їх соціалізацію та інтеграцію в суспільстві в закладі навчаються 4 учні з особливими освітніми потребами.

Для організації інклюзивного навчання дітей з особливими освітніми потребами у закладі створені умови для:

- забезпечення безперешкодного доступу до будівель та приміщень закладу дітей з ООП;
- забезпечення необхідними навчально-методичними і наочно-дидактичними посібниками та індивідуальними технічними засобами навчання;
- облаштування кабінетів учителя-дефектолога, психологічного розвантаження, логопедичного для проведення корекційно-розвиткових занять;
- забезпечення відповідними педагогічними кадрами.

Інклюзивне навчання – це комплексний процес забезпечення рівного доступу до якісної освіти дітям з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання у загальноосвітньому навчальному закладі на основі застосування особистісно орієнтованих методів навчання, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності таких дітей.

Освітній процес у 3 класі філії «Початкова освітній заклад с.Сіде» з інклюзивним навчанням здійснюється відповідно до типових навчальних планів загальноосвітніх навчальних закладів, з урахуванням індивідуальних особливостей навчально-пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами.

**Для учнів 7-А, 8-А, 8-Б класу (з індивідуальним навчанням)** - відповідно до Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405) з навчанням українською мовою і вивченням мови національної меншини (таблиця 12).

Команда супроводу розробляє комплексну програму розвитку для кожної дитини з особливими освітніми потребами, що допомагає педагогічному колективу пристосувати середовище до потреб дитини.

**Індивідуальна програма розвитку** розробляється командою супроводу (заступник директора з навчально-виховної роботи, вчителі, асистент вчителя, психолог, вчитель- дефектолог та інші) із обов'язковим залученням батьків, з метою визначення конкретних навчальних стратегій і підходів до навчання дитини з особливими освітніми потребами. Вона містить загальну інформацію про учня,

систему додаткових послуг, види необхідної адаптації та модифікації навчальних матеріалів, індивідуальну навчальну програму та за потреби індивідуальний навчальний план.

Оформлення та ведення відповідної документації покладається на асистента вчителя.

**Індивідуальна програма розвитку** містить такі розділи:

1. Загальна інформація про дитину: ім'я та прізвище, вік, телефони батьків, адреса, проблема розвитку (інформація про особливі освітні потреби), дата зарахування дитини до освітнього закладу та строк, на який складається програма.

2. Наявний рівень знань і вмінь. Група фахівців протягом 1-2 місяців (в залежності від складності порушення) вивчає можливості та потреби дитини, фіксує результати вивчення:

□ її вміння, сильні якості та труднощі, стиль навчання (візуальний, кінестетичний, багатосенсорний та інші, особливо якщо один зі стилів домінує), у чому їй потрібна допомога;

□ інформація щодо впливу порушень розвитку дитини на її здатність до навчання (відомості надані психолого-медико-педагогічною консультацією). Вся інформація повинна бути максимально точною, оскільки вона є підґрунтям для подальшого розроблення завдань.

Частиною ІПР є **індивідуальний навчальний план** який затверджується керівником навчального закладу та переглядається двічі на рік з метою коригування.

Протягом всього навчального року здійснюється психолого-педагогічний, методичний супровід дітей з особливими освітніми потребами працівниками психологічної служби (практичним психологом, соціальними педагогами) закладу та педагогічними працівниками.

Практичний психолог освітнього закладу надає систематичну консультативну допомогу педагогічним працівникам, які викладають в інклюзивних класах, у створенні сприятливих умов адаптації, психологічно комфортного перебування в учнівських колективах учнів з особливими освітніми потребами, вивчає стан адаптації.

Розклад уроків для дітей з особливими освітніми потребами складається з урахуванням індивідуальних особливостей їх навчально-пізнавальної діяльності, динаміки розумової працездатності протягом дня і тижня та з дотриманням санітарно-гігієнічних вимог.

Особливістю навчально-виховного процесу дітей з особливими освітніми потребами є його корекційна спрямованість. В індивідуальному навчальному плані передбачається від трьох до восьми годин на тиждень для проведення корекційно-розвиткових занять з урахуванням висновку психолого-медико-педагогічної консультації та типових навчальних планів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку, а саме:

корекція розвитку; розвиток мовлення;

лікувальна фізкультура (ритміка) ; соціально-побутове орієнтування;

розвиток слухового сприйняття та формування вимови та інші.

Такі години не враховуються під час визначення гранично допустимого тижневого навчального навантаження дітей з особливими освітніми потребами.

Корекційно-розвиткові заняття проводяться відповідними вчителями-дефектологами та практичними психологами.

Години виділені на проведення корекційно-розвиткових занять у зв'язку з відсутністю спеціалістів здійснюються у вигляді консультацій з відповідними педагогами на базі інклюзивного центру міста.

Особистісно орієнтоване спрямування навчально-виховного процесу забезпечує асистент вчителя, який бере участь у розробленні та виконанні індивідуальних навчальних планів та програм, адаптує навчальні матеріали з урахуванням індивідуальних особливостей навчально- пізнавальної діяльності дітей з особливими освітніми потребами.

Оцінювання навчальних досягнень дітей з особливими освітніми потребами здійснюється згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень учнів та обсягом матеріалу, визначеним індивідуальною навчальною програмою.

Учні з ООП залучаються до позакласних і позашкільних заходів з урахуванням її інтересів, побажань, індивідуальних особливостей та стану їх здоров'я.

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН**  
**для дітей із затримкою психічного розвитку**  
**з навчанням українською мовою**

| Освітні галузі              | Навчальні предмети         | Кількість годин на тиждень у класі |          |
|-----------------------------|----------------------------|------------------------------------|----------|
|                             |                            | 8                                  |          |
| ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА надано |                            | план                               | фактично |
| Мови і літератури           | Українська мова            | 3                                  | 1        |
|                             | Українська література      | 2                                  | 1        |
|                             | Іноземна мова (англійська) | 2                                  | 1        |
|                             | Зарубіжна література       | 1                                  | 0,5      |
| Суспільство-знавство        | Історія України            | 1                                  | 0,5      |
|                             | Всесвітня історія          | 1                                  | 0,5      |
|                             | Основи правознавства       | —                                  | -        |
| Мистецтво                   | Музичне мистецтво          | —                                  | -        |
|                             | Образотворче мистецтво     | —                                  | -        |
|                             | Мистецтво                  | 1                                  | 0,5      |
| Математика                  | Математика                 | —                                  | -        |
|                             | Алгебра                    | 2                                  | 1        |
|                             | Геометрія                  | 2                                  | 1        |
| Природо-знавство            | Природознавство            | —                                  | -        |
|                             | Біологія                   | 2                                  | 1        |
|                             | Географія                  | 2                                  | 0,5      |
|                             | Фізика                     | 2                                  | 1        |
|                             | Хімія                      | 2                                  | 1        |
| Технології                  | Трудове навчання           | 2+2*                               | 0,5      |
|                             | Інформатика                | 2                                  | 0,5      |
| Здоров'я і                  | Основи здоров'я            | 1                                  | 0,5      |

|                                                                                       |                        |           |     |
|---------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|-----------|-----|
| фізична культура                                                                      | Фізична культура       | 2         | 0,5 |
| <b>Разом</b>                                                                          |                        | <b>32</b> |     |
| <b>КОРЕКЦІЙНА СКЛАДОВА</b>                                                            |                        |           |     |
| Корекційно-розвиткові заняття                                                         | Корекція розвитку      | 1         | 0,5 |
|                                                                                       | Розвиток мовлення      | 1         | 0,5 |
|                                                                                       | Ритміка                | 1         | -   |
|                                                                                       | Лікувальна фізкультура | 1         | 0,5 |
| Гранично допустиме навчальне навантаження на учня (без корекційно-розвиткових занять) |                        | 32        |     |
| Сумарна кількість годин інваріантної і варіативної складових                          |                        | 38        | 14  |

**НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН**  
для дітей з інтелектуальними порушеннями  
з українською мовою навчання

| ОСВІТНІ<br>галузі        | НАВЧАЛЬНІ ПРЕДМЕТИ        | Кількість годин/тиждень<br>у класах |          |      |          |
|--------------------------|---------------------------|-------------------------------------|----------|------|----------|
|                          |                           | 7                                   |          | 8    |          |
|                          |                           | план                                | фактично | план | фактично |
| ІНВАРІАНТНА СКЛАДОВА     |                           | план                                | фактично | план | фактично |
| Мови і літератури        | Українська мова           | 3                                   | 1,5      | 3    | 1        |
|                          | Українська література     | 2                                   | 1        | 2    | 1        |
| Суспільство-<br>знавство | Історія України           | 2                                   | 0,5      | 2    | 1        |
|                          | Я у Світі                 | —                                   | -        | —    | -        |
| Мистецтво                | Музичне мистецтво         | 1                                   | 0,5      | 1    | 0,5      |
|                          | Образотворче<br>мистецтво | 1                                   | 1        | 1    | 0,5      |
| Математика               | Математика                | 4                                   | 2        | 4    | 2        |
| Природознавство          | Природознавство           | 1                                   | 0,5      | 2    | 0,5      |
|                          | Географія                 | 1                                   | 0,5      | 2    | 0,5      |

|                             |                         |           |     |           |     |
|-----------------------------|-------------------------|-----------|-----|-----------|-----|
|                             | Фізика і хімія у побуті | 2         | 1   | 2         | 1   |
|                             | Трудове навчання        | 8         | 1,5 | 8         | 2,5 |
| Технології                  | Інформатика             | 1         | 0,5 | 1         | 0,5 |
| Здоров'я і фізична культура | Основи здоров'я         | 1         | 0,5 | 1         | 0,5 |
|                             | Фізична культура        | 2         | 0,5 | 2         | 0,5 |
| <b>Разом</b>                |                         | <b>29</b> |     | <b>31</b> |     |

### КОРЕКЦІЙНА СКЛАДОВА

|                               |                                 |   |     |   |     |
|-------------------------------|---------------------------------|---|-----|---|-----|
|                               | Соціально-побутове орієнтування | 2 | 1,5 | 2 | 1   |
|                               | Розвиток мовлення               | 1 | 0,5 | 1 | 0,5 |
|                               | Ритміка                         | 1 | -   | 1 | -   |
| Корекційно-розвиткові заняття | Лікувальна фізкультура          | 1 | 0,5 | 1 | 0,5 |

### ВАРІАТИВНА СКЛАДОВА

|                                                               |    |    |    |    |
|---------------------------------------------------------------|----|----|----|----|
| Індивідуальні заняття та консультації)                        | 1  | -  | 1  | -  |
| Гранично допустиме навчальне навантаження на учня             | 30 | -  | 32 | -  |
| Сумарна кількість годин інваріантної та варіативної складових | 35 | 14 | 37 | 14 |

## Розділ 6

### Особливості організації освітнього процесу та застосування в ньому педагогічних технологій

Соціальні перетворення в українському суспільстві докорінно змінили пріоритети в галузі освіти. Освітній заклад потребує нових нетрадиційних ідей, теорій, що відповідали б оптимальному розвитку дитини, сучасним потребам людства.

Створення ситуації успіху, сприятливих умов для повноцінної діяльності кожної дитини – основна мета, що покладена в основу технологій навчання. Незважаючи на розмаїття нововведень, основною формою організації навчальної діяльності залишається урок.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку: формування компетентностей; розвитку компетентностей; перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей; корекції основних компетентностей; комбінований урок.

Також передбачені екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, лекції конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки, прес-конференції, ділові ігри тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах з предмету. Перевірка та оцінювання досягнення компетентностей здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Для підготовки до заліків та іспитів проводяться

оглядові консультацій, які допомагають учням зорієнтуватися у змісті окремих предметів.

У закладі широко впроваджуються інформаційно-комунікативні технології. Застосування ІКТ в освітньому процесі базується на загальному розумінні зміни ролі інформації та принципах інформаційної взаємодії в різних напрямках освітньої діяльності. Це дозволяє формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності, критичне і логічне мислення, вміння приймати рішення, співпрацювати в команді, бути конкурентоздатними та впевненими особистостями.

Вчителями закладу створена модель уроків на основі синтезу оригінальних прийомів, елементів інноваційних педагогічних методик і інформаційно-комунікативних технологій та традиційних форм організації освітнього процесу. Розширено предметне навчальне середовище, створенні умови для оптимального розвитку навичок роботи з інформацією, формування вмінь і навичок дослідницької і пошукової роботи.

Серед використовуваних засобів: мультимедійні презентації, мультимедійні карти, проекти, онлайн-тести, програмовані засоби навчання та інше.

Вчителі не тільки самі активно використовують інтернет-ресурси, сучасні інформаційні технології, але й забезпечують їх активне використання здобувачами освіти. Тому створенні вчителями персональні предметні сайти є однією з важливих форм роботи сучасного вчителя і є поштовхом для подальшого освоєння нових сучасних веб-ресурсів відповідно до вимог ІКкомпетентності, що важливо у процесі модернізації навчання в сучасній школі.

## **Розділ 7**

### **Показники (вимірники) реалізації освітньої програми**

Рівень реалізації освітньої програми вивчається шляхом моніторингу якості проведення навчальних занять, моніторингу досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей); проведення контрольних випробувань учнів; участі учнів освітнього закладу у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом складання та захисту наукових проектів та участі в роботі МАН; аналізу результатів участі учнів у ДПА і ЗНО.

## **Розділ 8**

### **Оцінювання результатів навчання учнів**

Оцінювання результатів навчання учнів у закладах загальної середньої освіти урегульовано такими документами: Закон України «Про повну загальну середню освіту» (стаття 17);

Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу, затверджений наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України № 621 від 08.05.2019, № 268 від 01.03.2021), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 30.07.2015 за № 924/27369;

Методичні рекомендації щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 13 .07. 2021 р. № 813;

Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 01 квітня 2022 р. № 289 (чинні для 5 класів);

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти (затверджені наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 13 квітня 2011 р. № 329, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 11 травня 2011 р. за N 566/19304) (чинні для 6 – 11 класів);

Орієнтовні вимоги оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджені наказом Міністерства освіти і науки України від 21.08. 2013 р. № 1222 із змінами, додаток 2 (чинні для 6 – 11 класів);

Інструкція з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затверджена наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06. 2008 р. № 496.

Оцінювання здобувачів початкової освіти У 1 – 4 класах відповідно до Державного стандарту початкової освіти здійснюють формувальне і підсумкове оцінювання. Заклади загальної середньої

освіти, відповідно до статті 54 Закону України «Про освіту» щодо академічної свободи педагогічних працівників, можуть розробити власну систему оцінювання результатів навчання учнів або скористатись чинними Методичними рекомендаціями щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти.

Оцінювання учнів 5 класів у 2022/2023 навчальному році здійснюється відповідно до Методичних рекомендацій, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 1.04.2022р. № 289. Ці рекомендації розроблені для учнів 5–6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти. Оцінювання результатів навчання учнів 5 класів здійснюється з використанням 12-бальної системи (шкали), а його результати позначають цифрами від 1 до 12.

Річне оцінювання здійснюється за системою оцінювання визначеною законодавством, результати такого оцінювання відображаються у Свідоцтві досягнень.

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів, відповідно до законодавства, є формувальне, поточне (не поурочне) та підсумкове: тематичне, семестрове, річне. Формувальне (поточне формувальне) оцінювання може здійснюватися у формі оцінювання вчителем із використанням окремих інструментів (карток, шкал, щоденника спостереження вчителя, портфоліо результатів навчальної діяльності учнів тощо). Під час формувального оцінювання важливо формувати в учнів 5 класу вміння здійснювати самооцінювання та взаємооцінювання.

Тематичне оцінювання може здійснюватися на основі поточного оцінювання із урахуванням проведеної для оцінювання проміжних результатів навчання діагностичної (контрольної) роботи або без проведення такої роботи залежно від специфіки навчального предмета/інтегрованого курсу. Під час виставлення оцінки за тему результати перевірки робочих зошитів, як правило, не враховуються. Семестрове оцінювання здійснюється на основі результатів тематичного оцінювання та результатів контролю груп загальних результатів навчання, відображених у Свідоцтві досягнень.

У Свідоцтві досягнень є дві графи: «Характеристика навчальної діяльності» і «Характеристика результатів навчання». Заповнення граfi «Характеристика результатів навчання» здійснюється відповідно до облікованих у класному журналі результатів навчання учнів/учениць з предметів/інтегрованих курсів, визначених навчальним планом закладу освіти. Виставляються оцінки за кожну групу загальних результатів і «загальна оцінка результатів навчання»

Річне оцінювання здійснюється на основі загальних оцінок результатів навчання за I та II семестри. Окремі види контрольних робіт, як правило, не проводяться. У Свідоцтві досягнень у графі «Рік» ставиться одна оцінка – загальна оцінка результатів навчання за рік. Оцінки за групи результатів навчання у графі «Рік» не виставляються, оскільки вони мають бути враховані в оцінках за семестри.

За рішенням педагогічної ради визначено адаптаційний період щодо рівневого оцінювання в першому семестрі та перехід на бальну систему у другому семестрі

Оцінювання учнів 6–11 класів у 2022-2023 навчальному році здійснюється за Критеріями оцінювання та Орієнтовними вимогами оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти

При виставленні тематичної оцінки враховуються всі види навчальної діяльності, що підлягали оцінюванню протягом вивчення теми. При цьому окрема тематична атестації при здійсненні відповідного оцінювання, як правило, не проводиться.

Семестрове оцінювання здійснюється на підставі тематичних оцінок. При цьому мають враховуватися динаміка особистих навчальних досягнень учня (учениці) з предмета протягом семестру, важливість теми, тривалість її вивчення, складність змісту тощо.

Річне оцінювання здійснюється на підставі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка не обов'язково є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. При виставленні річної оцінки мають враховуватися: важливість тем, які вивчались у I та II семестрах, тривалість їх вивчення та складність змісту; динаміка особистих навчальних досягнень учня/ учениці з предмета протягом року; уміння застосовувати учнем/ученицею набутих протягом навчального року знань тощо. Семестрова і річна оцінки можуть підлягати коригуванню (пункт 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11 (12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів; пункти 9-10 Порядку переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу. При цьому

відповідно до Положення про золоту медаль «За високі досягнення в навчанні» та срібну медаль «За досягнення в навчанні» (затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 17.03.2015р. № 306, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31 березня 2015р. за № 354/26799) підвищення результатів семестрового оцінювання шляхом коригування не дає підстав для нагородження випускників золотою або срібною медалями.